

سوالات درس ۱۱ «مطالعات اجتماعی»

۱. منابع طبیعی چیست؟ آب، خاک، گیاهان، جانوران، نفت و فلزات می گویند که در طبیعت وجود دارد.
۲. از نفت چه چیزهایی ساخته می شود؟ ظروف یکبار مصرف، لاستیک، خودرو، مواد شوینده، رنگ، نخ مصنوعی، پاک کن و وسایل پلاستیکی
۳. مراحل تولید پارچه را بنویسید. ابتدا از گیاه پنبه یا پشم گوسفند در کارخانه ی ریسندگی نخ پشمی یا پنبه ای تولید می کنند سپس در کارخانه ی بافندگی از نخ پشمی و پنبه ای پارچه تولید می کنند.
۴. برای کشاورزی چه چیز نیاز است؟ آب، خاک و مواد معدنی، نور خورشید
۵. به جز گیاه پنبه و پشم گوسفند از چه چیزهای دیگری نخ تولید می کنند؟ ابریشم و مواد نفتی
۶. لباس های ما از چه چیز درست شده اند؟ از نخ
۷. غذای ما از چه راه هایی به دست می آید؟ کشاورزی و دامپروری
۸. برای دامپروری به چه چیزهایی نیاز است؟ آب، خاک، گیاهان
۹. چرا باید از منابع طبیعی خوب استفاده کنیم؟ چون آنها تمام شدنی هستند در ضمن استخراج این منابع پرهزینه است.
۱۰. غذا، لباس و وسایل زندگی ما از چه چیزی به دست می آیند؟ منابع طبیعی
۱۱. فلزات چگونه به دست می آیند؟ فلزات به صورت سنگ از زیر زمین استخراج می شوند.
۱۲. مداد از چه چیزی به دست می آید؟ چوب درختان و زغال
۱۳. قاشق و چنگال و کلید از چه چیزی به دست می آید؟ از فلزات (سنگ آهن)

هم فکری کنید و بگویید

۱- به بعضی از وسایل و کالاهایی که هر روز از آن‌ها استفاده می‌کنید، فکر کنید. (برای مثال صبحانه‌ای که امروز خوردید، لباس، میز و نیمکت، کتاب و دفتر و ...) **شیر از گاو، نان از گندم، تخم مرغ از مرغ، لباس از پشم** هر یک از چه چیزی و چگونه تهیه شده است؟ **گوسفند، میز و نیمکت و کتاب و دفتر از چوب درخت**

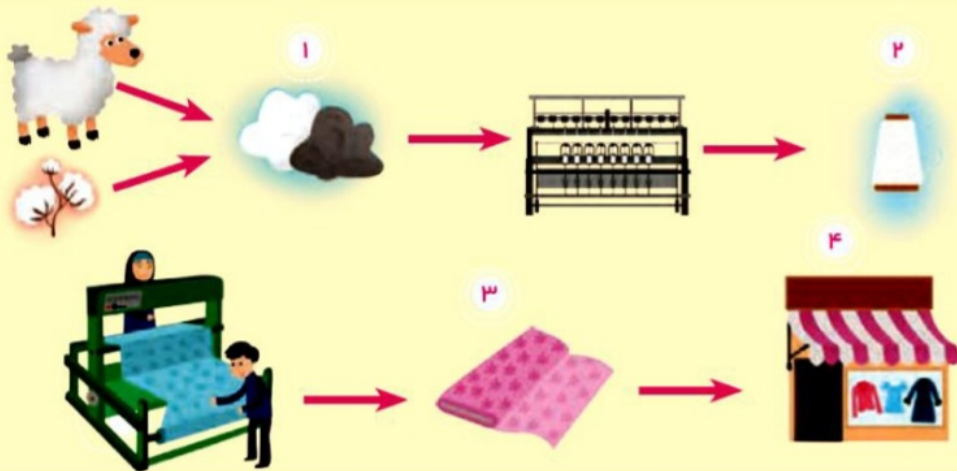
۲- اکنون کتاب را باز کنید به تصویرها نگاه کنید و به ترتیب شماره‌ها بگویید هر تصویر چه چیزی را نشان می‌دهد؟

ما از شیر، لبنیات و گوشت حیوانات استفاده می‌کنیم

گوسفندان در چراگاه می‌چرند

• بخشی از غذای ما از راه دامپروری به دست می‌آید. برای دامپروری به **آب و خاک و گیاهان** نیاز داریم.

• لباس ما معمولاً از نخ درست شده است. نخ از گیاه پنبه یا پشم **گوسفندان** به دست می‌آید.

۳۲

۱. از گیاه پنبه و پشم گوسفندان می‌توان نخ تهیه کرد.

۲. در کارخانه ی نخ ریزی از گیاه پنبه و پشم گوسفندان نخ تهیه می‌شود و نخ را به صورت دوک در می‌آورند.

۳. دوک را به کارخانه پارچه بافی می‌فرستند و در کارخانه ی پارچه بافی از نخ، پارچه می‌بافند.

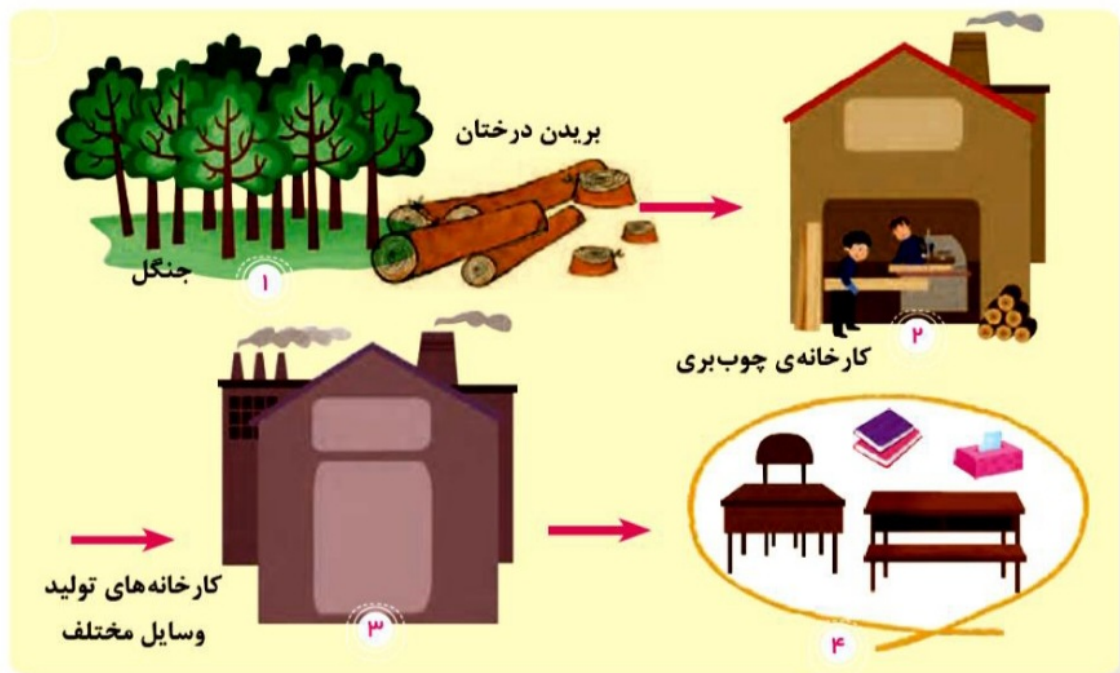
۴. از پارچه ها لباس تهیه می‌شود و لباس برای فروش به فروشگاه فرستاده می‌شود.

در تصویر (۱) کشاورزان در حال کاشت محصول خود هستند. در تصویر (۲) کشاورزان در حال برداشت محصول خود هستند. در تصویر (۳) و (۴) کشاورزان در حال جدا کردن گندم از ساقه های آن، و جدا کردن سبوس از دانه های برنج و تبدیل گندم به آرد می باشند. در تصویر (۵) آنها همراه خانواده ی خود از غذایی که از محصولات کشاورزی درست کرده اند، می خورند

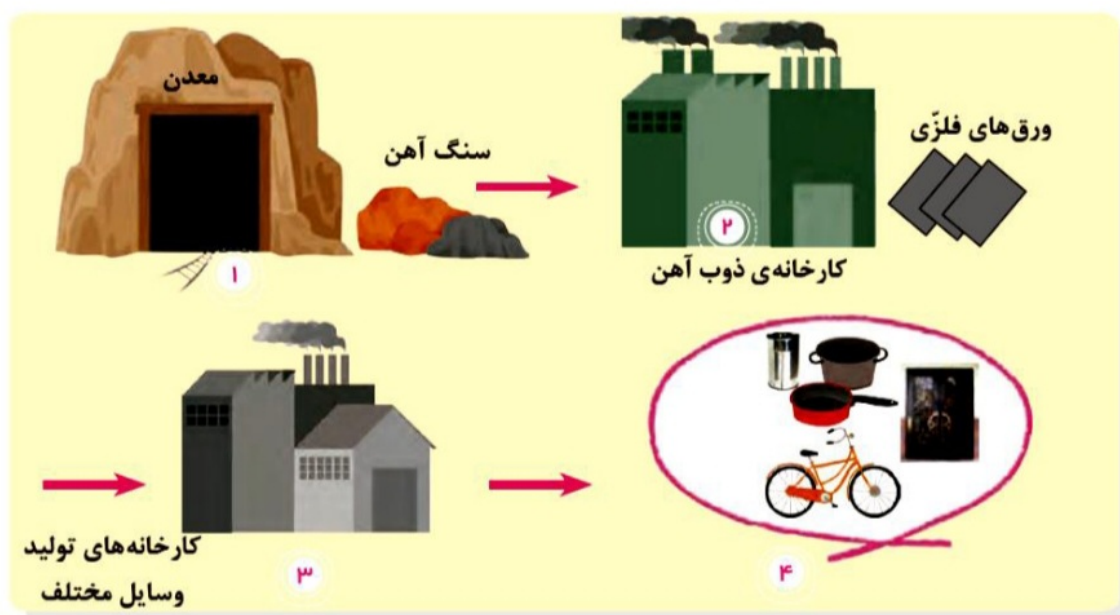

• بخشی از غذای ما از راه کشاورزی به دست می آید. برای کشاورزی به آب و خاک نیاز داریم.

۱. بریدن درختان جنگل ۲. انتقال درختان به کارخانه ی چوب بری و تبدیل آنها به ورق و صفحه ی چوبی. ۳. انتقال ورقه های چوبی به کارخانه ی تولید وسایل مختلف ۴. ساخت وسایل چوبی

• آیا می توانید بگویید کاغذ، دستمال کاغذی، میز و نیمکت و وسایل چوبی از چه چیزی به دست می آید؟

• در بعضی از وسایل زندگی ما، فلزاتی چون آهن و مس به کار رفته است. این مواد را از معدن استخراج می کنند. اذن در زیرزمین یا در دل کوه ها قرار دارند.

۳۴

۱ و ۲ ابتدا سنگ آهن را از معدن سنگ استخراج می کنند و سپس در کارخانه ی ذوب فلزات آن را به ورقه های فلزی تبدیل می کنند.

۳ و ۴: ورق های فلزی در کارخانه های مختلف به وسایل مورد نیاز مانند دوچرخه، در فلزی، قابلمه و ... تبدیل می شود.

۱: ابتدا نفت را از چاه نفت استخراج می کنند و پس از طی مراحل به کمک بشکه های نفت آن را به کارخانه می فرستند.
۲ و ۳: در کارخانه، ماده ی اولیه ی نفت به همراه سایر مواد، پس از تغییرات، به وسایلی مانند لیوان پلاستیکی، لاستیک چرخ و تبدیل می شوند.

• نفت، ماده ی اولیه ی بعضی از وسایل زندگی ما است.

لاستیک ماشین، بطری آب و نوشابه، پودر
لباسشویی، خودکار

آیا می توانید چیزهایی را نام ببرید که از مواد نفتی تهیه شده است؟

به خاک، آب، گیاهان، جانوران، نفت
و فلزات منابع طبیعی می گویند.
ما غذا، لباس و وسایل زندگی خود را از
منابع طبیعی به دست می آوریم.

هم فکری کنید و پاسخ دهید

کاربرگ های شماره ی (۱۱) و (۱۲) را در کلاس انجام دهید.

کاربرگی شماره ۱۱ | مریم از چه منابعی استفاده می‌کند؟

مریم از کدام یک از منابع زیر استفاده می‌کند؟ زیر هر تصویر بنویسید.

(خاک - جانوران - چوب درختان - آب - نفت یا بنزین)

کاربرگهی شماره‌ی ۱۲ از چه منابعی استفاده می‌کنیم؟

هم‌فکری کنید و اسم پنج چیز را که در خانه یا مدرسه از آن استفاده می‌کنید، بنویسید؛ سپس بگویید چه منابعی در آن به کار رفته است؟

نام کالا یا وسیله	منابع
۱- مداد	چوب، زغال (درختان)
۲- شلوار	پارچه (پنبه یا مواد نفتی)
۳- پاک‌کن	نفت
۴- فرش یا قالی	نخ پشمی و نخ ابریشمی
۵- چای	برگ گیاهان
۶- دفتر	چوب
۷- گوشواره	فلز

مثال

سوالات درس ۱۲ «مطالعات اجتماعی»

۱. صرفه جویی یعنی چه؟ یعنی استفاده ی درست از منابع
۲. برای درست مصرف کردن از منابع چه کارهایی می توانیم انجام دهیم؟ صرفه جویی کنیم. از مواد و وسایل دورریختنی چیزهای جدید بسازیم. وسایل قدیمی که قابل استفاده هستند را دوباره استفاده کنیم.
۳. زیاده روی در مصرف را چه می گویند؟ اسراف
۴. اسراف یعنی چه؟ استفاده نادرست و بیش از اندازه از نعمت های خدا
۵. پس انداز یعنی چه؟ یعنی مقداری از هر چیزی، مثل پول را برای مواقع ضروری ذخیره کنیم.
۶. چگونه می توان از منابع طبیعی محافظت کرد؟ منابع را درست و به اندازه مصرف کنیم.
۷. چرا وقتی غذا می خوریم از خداوند تشکر می کنیم؟ چون همه ی این نعمت ها را خدای مهربان به ما بخشیده است.
۸. چند نمونه از اسراف را نام ببرید. زیاده روی در مصرف مواد غذایی، در مصرف برق، گاز و آب و
۹. چرا باید از منابع طبیعی درست استفاده کنیم؟ چون استخراج منابع طبیعی بسیار پرهزینه است، چون منابع تمام شدنی هستند و استخراج مواد از منابع طبیعی بسیار پرزحمت است.

درست مصرف کنیم

درس ۱۲

منابع طبیعی، نعمت‌های خداوند هستند. خداوند این نعمت‌ها را به ما داده است تا از آن‌ها به خوبی استفاده کنیم. چگونه درست مصرف کنیم؟ باید به اندازه مصرف کنیم و اسراف نکنیم. چه کارهایی می‌توانیم انجام دهیم؟ به پاسخ‌های این بچه‌ها توجه کنید:

صرفه جویی می‌کنیم.

لباس‌های قدیمی‌ام را می‌شویم و اتو می‌کنم و امسال دوباره می‌پوشم.

از قوطی، جامدادی درست می‌کنم.

دارم با ورق سفید دفترهای کهنه‌ام، دفتر یادداشت درست می‌کنم.

کیف پارسم را تمیز می‌کنم.

زیاده روی (اسراف) نمی کنیم.

ما نمی توانیم همه ی چیزهایی را که دوست داریم، بخریم.
ما باید چیزهایی را که نیاز داریم، بخریم.
در خرید کردن هم، باید به اندازه پولی که داریم، خرج کنیم.

۱. بله با کنار گذاشتن مقداری از پول خود و صرفه جویی در مصرف مانند اینکه در مواقع ضروری می توانیم با استفاده از پس انداز، مشکلات خود را برطرف کنیم. یا اینکه باعث می شود که ما به دیگران نیاز پیدا نکنیم.

۲. اسراف یعنی زیاده روی در مصرف هر چیزی مانند باز گذاشتن شیر آب، نخوردن کامل یک میوه، بیش از حد نیاز لباس خریدن و تراشیدن مداد پشت سر هم. اسراف کنندگان برادران شیطان اند و خداوند اسراف کنندگان را دوست ندارد.

اکنون که پیام های بچه ها را خواندید، بگویید با کدام یک موافقت و آن را انجام می دهید؟ کدام را تصمیم می گیرید از این پس انجام دهید؟

وقتی درست و به اندازه مصرف می کنیم، در واقع از منابع طبیعی هم محافظت می کنیم.

هم فکری کنید و پاسخ دهید

- ۱- آیا شما و افراد خانواده تان پس انداز می کنید؟ چگونه؟ پس انداز چه فایده هایی دارد؟
- ۲- اسراف یعنی چه؟ چند نمونه مثال بزنید.
از معلم خود یا بزرگ ترها بپرسید خداوند در قرآن درباره ی اسراف چه فرموده است؟
- ۳- چرا وقتی غذا می خوریم از خداوند تشکر می کنیم؟
شما چه می گوئید؟ یک بار هم به زبان محلی تان بگویید.

چون از یکی از نعمت های خداوند استفاده کردیم خدا را بابت دادن این نعمت ها شکر می کنیم.

یک تصمیم خوب

زنگ جمله‌سازی بود. دفترم را باز کردم و صفحه‌ی سفیدی را آوردم. می‌خواستم کلمه‌ها را از روی تخته بنویسم که چشمم به دفتر پریسا افتاد. فقط چند خطی از صفحه‌ی آخر دفترش مانده بود. داشت کلمه‌ها را همان‌جا می‌نوشت.

به او گفتم: تو چقدر خسیسی! در این نصفه ورق آخر که نمی‌توانی چیزی بنویسی. ببین دفتر جدیدی که خریدم، جلدش چقدر قشنگ است! این دفترها خیلی گران است. خوب، در این صفحه همین چند خط بس است. حالا در صفحه‌ی جدید می‌نویسم.

پریسا گفت: مریم جان مادرم می‌گوید ما باید از هر چیزی که داریم خوب و درست استفاده کنیم. خانم معلم متوجه صدای ما شده بود. نزدیک آمد و نگاهی به دفترهایمان انداخت. بعد دفتر پریسا را به بچه‌ها نشان داد و گفت: ببینید پریسا برگ‌های سفید دفترش را تا آخر می‌نویسد. او با این صرفه‌جویی، هم به خانواده‌اش کمک می‌کند و هم به منابع کشور. آفرین به او! خیلی خجالت کشیدم. تازه فهمیدم که اشتباه می‌کنم. یاد ورقه‌های سفیدی افتادم که آن‌ها را مچاله کردم و در سطل زباله انداختم.

یاد این افتادم که چقدر مادرم را به زحمت انداختم و اصرار کردم من از این جور دفترها می‌خواهم. ناراحت شدم و به فکر فرو رفتم از آن روز به بعد تصمیم گرفتم از همه‌ی وسایلم به خوبی استفاده کنم. حالا اگر دفترهای مرا ببینید، حتی یک ورق هم پیدا نمی‌کنید که خالی از نوشته باشد.

(کبری هاشمی)

گفت‌وگو کنید

۱- به نظر شما مریم از چه چیزی ناراحت شد و خجالت کشید؟

۲- آیا شما تصمیمی شبیه به تصمیم مریم در زندگی‌تان گرفته‌اید؟ در کلاس

تعریف کنید.

۱. یاد ورقه‌های سفیدی افتاد که آن‌ها را مچاله کرده بود و در سطل زباله انداخته و زحمت های مادرش را که برای خرید دفتر کشیده بود، نادیده گرفته بود.